

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

ยาเสพติดที่มีสารเมทแอมเฟตามีน และการช่วยเหลือเบื้องต้น

โรคจิตจากแอมเฟตามีน

- **Evolving process** : เริ่มจากมีอาการโรคจิตสั้น ๆ เป็น ๆ หาย ๆ จนเกิดอาการโรคจิตชัดเจน
- การเกิดอาการหลงผิด
 - ผู้ป่วยจะมีอาการสงสัย ระแวงระวัง ตื่นตัวกับสิ่งแวดล้อม พยายามตรวจสอบค้นหาเบื้องหลังสิ่งที่สงสัย
 - มีความรู้สึกว่ามีคนอื่นคอยเฝ้ามองหรือติดตามตัวเอง รู้สึกไวต่อสิ่งเร้าภายนอก
 - เริ่มเกิดอาการประสาทหลอน จนถึงมีลักษณะหลงผิดอย่างชัดเจน และมีความเชื่อว่าสิ่งนั้นเกิดขึ้นจริงและสูญเสียความหยิ่งรู้ในตนเอง
- เกิดอาการประสาทหลอน เช่น หูแว่ว หรือภาพหลอน

โรคจิตจากแอมเฟตามีน

- มีอาการระแวงสงสัย ทั้งที่ระดับความรู้สึกรักษาตัวปกติ
- สูญเสียความหยิ่งรู้ นำไปสู่พฤติกรรมก้าวร้าว
- สัมพันธ์กับปริมาณ ความถี่และวิธีการเสพ
- การอดนอนและการมีประวัติโรคจิตเวชมาก่อน สัมพันธ์กับการกระตุ้นให้เกิดอาการโรคจิต
- อาการและอาการแสดงเหมือนโรคจิตเภท
- การวินิจฉัยที่ถูกต้อง ขึ้นอยู่กับความเชื่อถือได้ของประวัติการเสพจากผู้ป่วยหรือครอบครัว

โรคจิตจากแอมเฟตามีน

- ส่วนใหญ่มักพบในระยะสั้น อาการจะดีขึ้นภายใน 1 สัปดาห์ หลังจากได้นอนหลับพักผ่อนเพียงพอ หยุดเสพต่อเนื่อง มีการขจัดเมแอมเฟตามีนออกจากร่างกาย
- มีรายงานพบอาการโรคจิตเรื้อรังนานหลายเดือน จนถึงหลายปีได้ทั้งที่ไม่มีการเสพเมทแอมเฟตามีนซ้ำ
- 5-15% ของผู้ที่เคยมีอาการของโรคจิตจากเมทแอมเฟตามีน ไม่สามารถหายขาดได้

การช่วยเหลือในขณะมีอาการโรคจิต

เป้าหมายแรก

- การสร้างสัมพันธภาพในการรักษากับผู้ป่วย ให้ความมั่นใจแก่ผู้ป่วยว่าเรากำลังพยายามให้การช่วยเหลืออยู่ ไม่คุกคามผู้ป่วย
- พยายามให้ผู้ป่วยสงบและบรรเทาอาการโดยเร็ว ให้ผู้ป่วยร่วมมือในการประเมิน

การช่วยเหลือในขณะมีอาการโรคจิต

การรักษาด้วยยา

- การให้ยาต้านโรคจิตชนิดรับประทาน เช่น haloperidol, Risperidone, Olanzapine
- ยา benzodiazepines ชนิดรับประทาน
- กรณีที่จำเป็นต้องให้ผู้ป่วยสงบโดยเร็ว พิจารณาให้ยาต้านโรคจิตชนิดฉีดเข้ากล้ามเนื้อ
- การผูกมัดเป็นวิธีการสุดท้ายที่จะเลือกใช้
- อาการจะดีขึ้นหลังจากผู้ป่วยได้พักผ่อนเพียงพอ ได้รับยา และสารเสพติดขับออกจากร่างกายแล้ว
- ผู้ป่วยควรอยู่ในสถานที่สงบ ลดสิ่งกระตุ้น
- ติดตามการรักษา

ภาวะถดถอยพิษสารกระตุ้นประสาท และการช่วยเหลือเบื้องต้น

ภาวะถอนพิษสารกระตุ้นประสาท

- อารมณ์เศร้า ซึมลง สมาธิเสีย เคลื่อนไหวช้า เฉื่อย
- กระสับกระส่าย โกรธ เสียใจ ซุนเฉียวง่าย
- มีความรู้สึกอยากยา (cravings) อยากกลับไปเสพซ้ำ
- ปวดศีรษะ ปวดเมื่อยตามตัว
- นอนมาก แต่หลับไม่สนิท อ่อนเพลีย หดเรี่ยวแรง
- นอนไม่หลับ หิวบ่อย กินจุ
- ซึมเศร้า อาจมีความคิดฆ่าตัวตาย
- รู้สึกวิตกกังวลอย่างมาก หงุดหงิด อยู่ไม่นิ่ง

การช่วยเหลือกรณีถอนพิษสารกระตุ้นประสาท

- สิ่งแวดล้อมที่เกื้อหนุน ให้ข้อมูล ให้ความมั่นใจ
- ให้กลับคืนสู่ภาวะปกติโดยเร็ว
- ติดตามสภาวะสุขภาพกายและสุขภาพจิต
- การรักษาที่บ้านโดยมีการติดตามที่ผู้ป่วยนอกหรือการเยี่ยมบ้านจะเป็นวิธีการดูแลที่ดีที่สุด ไม่จำเป็นต้องรับการรักษาแบบผู้ป่วยใน
- บางรายอาการถอนพิษยังคงอยู่นาน จำเป็นต้องรับการรักษาจากผู้เชี่ยวชาญ

การช่วยเหลือกรณีถอนพิษสารกระตุ้นประสาท

- ทฤษฎีโดปามีนลดลงผิดปกติ (dopamine depletion hypothesis)
- อาการอยากยาอย่างมาก
- ไม่มีมาตรฐานในการบำบัดภาวะถอนพิษจากสารกระตุ้นประสาท
- การรักษาตามอาการ และบำบัดจิตใจแบบประคับประคอง
- สถานที่ปลอดภัย ไม่สามารถเข้าถึงยาเสพติดได้
- ยกเว้นในรายที่มีการเสพยาเสพติดหลายชนิด มีอาการโรคจิต มีอาการซึมเศร้ารุนแรงหรือมีภาวะแทรกซ้อนทางกายด้วย อาจพิจารณาให้การรักษาแบบผู้ป่วยใน

ภาวะซึมเศร้าจากสารกระตุ้นประสาท และการช่วยเหลือเบื้องต้น

ภาวะซึมเศร้า

- อาการซึมเศร้าเป็นได้ทั้งอาการแสดงจากการเสพยา
กระตุ้นประสาทและเป็นอาการที่เกิดขึ้นได้เมื่อหยุดเสพยา
- อาจเป็นสาเหตุกระตุ้นให้กลับเสพยาซ้ำ
- มักไม่ได้ตระหนักถึงปัญหาและไม่ได้รับการรักษา
ช่วยเหลือ

ภาวะซึมเศร้า

- รู้สึกเศร้า อารมณ์หดหู่
- มีการเปลี่ยนแปลงน้ำหนักอย่างรวดเร็วทั้งน้ำหนักลด หรือน้ำหนักเพิ่มขึ้น มักสัมพันธ์กับความรู้สึกเบื่ออาหารหรืออยากทานอาหารมากขึ้น
- มีปัญหาการนอนหลับ
- สนใจเรื่องต่าง ๆ ทั้งที่เป็นเรื่องที่เคยชอบลดลงอย่างมาก
- ขาดสมาธิ ตัดสินใจไม่ค่อยได้
- ความคิดบิดเบือนไป
- ความคิดอยากตาย

การช่วยเหลือภาวะซึมเศร้า

- ผู้สื่อสารกระตุ้นประสาททุกราย ควรได้รับการคัดกรองภาวะซึมเศร้าและความเสี่ยงในการฆ่าตัวตาย
- การหาสาเหตุว่าภาวะซึมเศร้าหรือภาวะติดสารเสพติดนั้น ภาวะใดมาก่อน มีความสำคัญน้อยกว่าการประเมินอาการในขณะนี้ และให้การช่วยเหลืออย่างเหมาะสม
- การรักษาควรเป็นไปตามขั้นตอนการรักษาโรคซึมเศร้า
- ยาต้านซึมเศร้าทำให้ภาวะซึมเศร้าดีขึ้นได้

การลดอันตรายของสารกระตุ้นประสาท

HARM REDUCTION

การลดอันตรายของสารกระตุ้นประสาท

- การใช้สารกระตุ้นส่งผลให้เกิดการเสพติดหรือปัญหาสุขภาพจิตได้
- วิธีที่ดีที่สุดคือ หยุดเสพทันที
- การลดความเสี่ยงของการเสพเกินขนาดโดย
 - ใช้เฉพาะเวลาที่มีคนอื่นอยู่ด้วย อย่าเสพตามลำพัง
 - ให้คนใกล้ชิดทราบที่กำลังยาเสพติดชนิดใดอยู่
 - มีโทรศัพท์ที่พร้อมใช้การได้อยู่ใกล้มือ
 - สามารถเรียกขอความช่วยเหลือฉุกเฉินได้ หากเกิดอาการผิดปกติขึ้น
- เลี่ยงการเสพโดยการฉีดเข้าเส้นเลือด

การลดอันตรายของสารกระตุ้นประสาท

- การลดความเสี่ยงขณะตั้งครรภ์
 - ไม่ควรเสพหนักแบบ 'binge'
 - ควรลดการใช้สารเสพติดอื่นร่วม เช่น บุหรี่ เครื่องดื่มแอลกอฮอล์
 - ให้ئمบุตรก่อนเสพแทนที่จะเป็นหลังเสพ

การลดอันตรายของสารกระตุ้นประสาท

หลีกเลี่ยง

- การเสพปริมาณมากในหนึ่งครั้ง
- หลีกเลี่ยง การเสพติดต่อกันเป็นเวลานานหลายวัน (มากกว่า 3 วันติดต่อกัน)
- การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ปริมาณมาก
- การเสพในวันก่อนที่จะไปทำงาน ไปเรียน หรือมีเหตุการณ์สำคัญ
- การดื่มกาแฟ ชาเข้มข้น หรือการสูบบุหรี่ไม่หยุด

การลดอันตรายของสารกระตุ้นประสาท

ควรจะ

- นอนพักผ่อนให้เพียงพอ ทานอาหารให้อิ่มก่อนการเสพ
- ดื่มน้ำ (ไม่มีส่วนผสมของแอลกอฮอล์) มาก ๆ ทั้ง
ในขณะเสพหรือหลังเสพ
- ควรจะพักหลังการเสพ
- ใช้ครีมทาผิวที่แห้ง

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม